



Уманський національний  
університет садівництва

Факультет економіки і  
підприємництва



## СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Фінансовий ринок»

Рівень вищої освіти:	<u>Перший (бакалаврський)</u>
Галузь знань:	<u>07 «Управління та адміністрування»</u>
Спеціальність:	<u>072 «Фінанси, банківська справа та страхування»</u>
Освітня програма:	<u>«Фінанси, банківська справа та страхування»</u>
Кількість кредитів ЄКТС:	<u>4</u>
Мова викладання:	<u>українська</u>
Обов'язкова/вибіркова:	<u>обов'язкова</u>

Лектор курсу	Сергій Колотуха
Профайл лектора	<a href="https://finance.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobitniki/kolotuha-sergij-mikolajovich.html">https://finance.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/vikladachi-ta-spivrobitniki/kolotuha-sergij-mikolajovich.html</a>
Контактна інформація лектора (e-mail)	sergejkolotuha@gmail.com
Сторінка курсу в MOODLE	<a href="https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=471">https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=471</a>
Адреса кафедри	м. Умань, вул. Глібка 17, корпус 7

### Місце дисципліни в освітній програмі

Освітня програма	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Перелік загальних компетентностей (ЗК)	ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Перелік фахових компетентностей (СК)	СК 01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища. СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування). СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
Перелік програмних результатів навчання (ПР)	ПРН01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем. ПРН04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів

	<p>господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПРН11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</p> <p>ПРН16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p>
--	--

<b>Опис дисципліни</b>	
<b>Структура навантаження студентів</b>	<p>Кількість годин – 120</p> <p>Кількість лекційних годин – 32</p> <p>Кількість практичних занять – 28</p> <p>Кількість годин для самостійної роботи студентів – 60</p> <p>Форма підсумкового контролю – іспит</p>
<b>Методи навчання</b>	<p>– словесні – розповідь-пояснення, лекція (лекція-бесіда, лекція-конференція);</p> <p>– наочні – ілюстрація, демонстрація;</p> <p>– практичні – розв'язання ситуативних практичних завдань, виконання практичних робіт;</p> <p>– індуктивні – узагальнення матеріалу від часткового до загального;</p> <p>– дедуктивні – деталізація матеріалу від загального до конкретного;</p> <p>– репродуктивні – відтворення як засіб повторення поданого навчального матеріалу;</p> <p>– творчі, проблемно-пошукові – виконання самостійної роботи та самонавчання на основі конспектів лекцій, навчальних підручників і посібників, наукової й іншої рекомендованої літератури;</p> <p>– навчальна робота під та поза керівництвом викладача – виконання самостійної роботи, індивідуальне вирішення ситуаційних профільних завдань;</p> <p>– інтерактивні – кейс-метод, робота в малих групах, дискусії, презентації, ділові та рольові ігри тощо;</p> <p>– бінарні, інтегровані: наочно-ілюстративний; наочно-проблемний; наочно-практичний.</p> <p>Однією з форм сучасного навчального процесу є дистанційне навчання на платформі інформаційного освітнього середовища Moodle.</p> <p>Матеріали дисципліни «Фінансовий ринок» освітньому середовищі Moodle розміщені за посиланням: <a href="https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=471">https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=471</a></p>
<b>Мета курсу</b>	<p>полягає в розширенні знань та поглибленні навичок студентів щодо організації операцій на фінансовому ринку, механізму проведення їх та особливостей розвитку світових фондових систем, політики формування портфельних інвестицій.</p>
<b>Завдання курсу</b>	<p>У результаті вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» студент повинен:</p> <p><b>знати:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- основні механізми взаємодії держави, фінансових інститутів, підприємств і організаційна фінансових ринках;</li> <li>- основні поняття, показники та аналіз фондового ринку;</li> <li>- основні поняття, показники та методи оцінки ринкової</li> </ul>

	<p>вартості цінних паперів;</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- основні поняття, показники та методи аналізу інвестиційної привабливості фінансових інструментів;</li> <li>- основні поняття, показники та аналіз валютного ринку;</li> <li>- основні поняття, показники та аналіз грошового ринку;</li> <li>- основні поняття, показники та оцінка ринку банківських позик;</li> <li>- основні поняття фундаментального та технічного аналізу фінансових ринків.</li> </ul>
--	---

<i><b>Зміст дисципліни</b></i>	
<i><b>Назва теми</b></i>	<i><b>Зміст теми</b></i>
<b>Змістовий модуль 1. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансовий ринок країни і його основні складові елементи</b>	
<b>Тема 1.</b> Фінансовий ринок: сутність, функції та роль в економіці.	Місце фінансового ринку у фінансовій системі. Структура фінансового ринку: фондовий ринок, грошовий ринок, ринок банківських позичок.
<b>Тема 2.</b> Законодавче регулювання фінансового ринку.	Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.
<b>Тема 3.</b> Поняття та класифікація фінансового посередництва.	Фінансові інститути як посередники між суб'єктами фінансового ринку. Значення фінансового посередництва: деномінація заощаджень, приймання ризику неповернення виданої позички та виплати процентів, інформаційне забезпечення, консолідація ризиків та ефект росту масштабів угод.
<b>Тема 4.</b> Процентні ставки та їх структура.	Відсоток за кредит. Майбутня та поточна вартість фінансових інструментів. Практичне застосування концепції вартості грошей у часі.
<b>Тема 5.</b> Ризик та ціна капіталу.	Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна кредиту — процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного папера. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).
<b>Тема 6.</b> Фондовий ринок.	Фондовий ринок як частина фінансового ринку. Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливість фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів. Особливості розвитку фондового ринку в Україні.
<b>Змістовий модуль 2. Особливості функціонування фінансових ринків.</b>	
<b>Тема 7.</b> Ринок похідних цінних паперів.	Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості.
<b>Тема 8.</b> Грошовий ринок і ринок банківських позичок.	Грошовий ринок і ринок банківських позичок як складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів.
<b>Topic 9.</b> Foreign exchange market.	Concept of currency, exchange rate, foreign currency quotes. Classification of currency markets by various factors. Relationships between participants in the currency segment of the

	financial market. Conversion operations in the foreign exchange market.
<b>Тема 10.</b> Фондова біржа та біржові операції.	Основи організації та роботи біржі. Біржовий статут і правила біржі. Біржовий комітет, члени біржі. Котирувальна комісія. Лістинг, основні вимоги та умови на біржі. Включення до курсового бюлетеня та реєстрація. Брокери, дилери, спеціалісти на фондовій біржі.
<b>Тема 11.</b> Фундаментальний і технічний аналіз.	Зміст і основні цілі фундаментального інвестиційного аналізу на фондовому ринку. Зміст технічного інвестиційного аналізу на фондовому ринку. Фондові індекси в системі аналізу та оцінки ринку ЦП.

<b>Політика дисципліни</b>	
<b>Організація навчання</b>	Регулярне відвідування лекцій, активна участь на практичних заняттях, ініціативність в обговоренні дискусійних тем, своєчасність виконання самостійної роботи. Організація навчання відбувається згідно розкладу <a href="http://mkr.udau.edu.ua/">http://mkr.udau.edu.ua/</a>
<b>Політика оцінювання</b>	В основу рейтингового оцінювання знань закладена 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати здобувач за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, модульного контролю, підсумкового контролю тощо). Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю – іспиту – здобувач може набрати 70 балів.
<b>Політика щодо академічної доброчесності</b>	<p>Під час підготовки презентацій, есе та самостійної роботи студента, проведення контрольних заходів здобувачі повинні дотримуватися правил академічної доброчесності, які визначено Кодексом доброчесності Уманського НУС. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Виявлення ознак академічної не доброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.</p> <p>Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності УНУС» доступний за посиланням: <a href="https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf">https://mon.udau.edu.ua/assets/files/normativni/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-unus-2019-1.pdf</a></p>

**Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни  
«Фінансовий ринок» (денна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль												Сума	
	Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗМ1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11		ПК ЗМ 2
Сума балів, всього	5	5	5	5	5	5	8	5	5	5	5	5	7	70
Практичні заняття	3	3	3	3	3	3		3	3	3	3	3		
Самостійна робота	2	2	2	2	2	2		2	2	2	2	2		
Підсумковий контроль (екзамен)	30												30	
Разом													100	

**Розподіл балів, які отримують студенти з навчальної дисципліни  
«Фінансовий ринок» (заочна форма навчання)**

	Поточний (модульний) контроль													Сума
	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2						
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	ПК ЗМ1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	ПК ЗМ 2	
Сума балів, всього	5		5				15	5				5	10	70
Практичні заняття	5		5					5				5		
Самостійна робота														
Контрольна робота	25													
Підсумковий контроль (екзамен)														30
Разом														100

**Критерії оцінювання знань студентів при виконанні  
та захисті контрольної роботи**

	<b>1. Текст контрольної роботи</b>	<b>20 балів</b>
1.1	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	6
1.2	Правильність оформлення роботи (нумерація сторінок, оформлення титульного аркуша, дотримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та інше), відсутність редакційних помилок	
1.3	Повнота і відповідність висновків змісту роботи	
1.4	Якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми. Наявність та якість критичного огляду літературних джерел. Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки студента – автора)	7
1.5	Правильність виконання практичного ситуаційного завдання. Обґрунтованість висновків. Правильно вказані нормативні документи	7
	<b>2. Захист контрольної роботи</b>	<b>5 балів</b>
2.1	Вміння стисло (в межах регламенту), послідовно й чітко викласти сутність і результати дослідження.	2
2.2	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, здатність аргументовано захищати свої пропозиції, думки, погляди	3

**Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	<b>A</b>	відмінно
82-89	<b>B</b>	добре
74-81	<b>C</b>	
64-73	<b>D</b>	задовільно
60-63	<b>E</b>	
35-59	<b>FX</b>	
0-34	<b>F</b>	незадовільно з можливістю повторного складання
		незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Методичні вказівки для проведення практичних занять з дисципліни «**Фінансовий ринок**» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Колотуха С.М., Мельник К. М., Пташник С.А. Умань . ФОП Юрченко А.В.,: 2021. 64 с.( 2,9 у. д.а.)

2. Методичні вказівки щодо виконання контрольної роботи з дисципліни «**Фінансовий ринок**» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Колотуха С.М., Мельник К. М., Пташник С.А. Умань . ФОП Юрченко А.В., 2021. 48 с.(2.1 у.д. а.)

3. Методичні вказівки щодо організації самостійної роботи з вивчення дисципліни «**Фінансовий ринок**» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності:072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Колотуха С.М., Мельник К. М., Пташник С.А. Умань . ФОП Юрченко А.В.,: 2021. 32 с.(1.4 у.д.а.)

4. **Опорний конспект лекцій** з вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» для здобувачів першого рівня вищої освіти спеціальності:072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Колотуха С.М., Мельник К. М., Власюк С.А., Пташник С.А. Умань : УНУС 2022. 278 с.(12.6 у.д.а.)

## РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

### Базова

1. Близнюк О.П., Іванюта І.М. Ринок фінансових послуг: навчальний посібник для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» галузі знань 07 «Управління та адміністрування» Х.: ХДУХТ, 2017. 255с. URL : [http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1711/1/Навч\\_посіб\\_РФП\\_2017.pdf](http://elib.hduht.edu.ua/bitstream/123456789/1711/1/Навч_посіб_РФП_2017.pdf)

2. Еш С. М. Ринок фінансових послуг : підручн. К. : ЦУЛ, 2019. 400 с.

3. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. К.: 2018. 484с.

4. Фінансовий ринок: Навчальний посібник / Н. В. Трусова, С.А. Нестеренко, І. Є. Якушева та ін. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2021. 236 с.

5. Фінансовий ринок: Навчальний посібник / Акімова Л., Клименко В., Довієнко Л.,К.: Центр навчальної літератури. 2019. 358с.

### Нормативно-правова база

1. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28.06.1996 р. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

2. Господарський кодекс України № 436–IV від 16.01.2003 р. Дата оновлення: 16.10. 2020.URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.

3. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000. № 2121–III. Дата оновлення: 03.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

4. Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679–XIV. Дата оновлення: 01.01.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>

5. Про обіг векселів в Україні : Закон України від 05.04.2001 р. № 2374–III. Дата оновлення: 13.02.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2374-14>.

6. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. Дата оновлення: 24.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

7. Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 30.10.1996р. №448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-вр>.

8. Про національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів: Закон України від 10.12.1997р. №710/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/710/97-вр>

9. Положення про функціонування фондових бірж. Затв. рішенням НКЦПФР від 22.11.2012 р. № 1688 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z2082-12>

10. Стратегія фінансового сектору України до 2025 року URL: [https://bank.gov.ua/admin\\_uploads/article/Strategy\\_FS\\_2025.pdf](https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_FS_2025.pdf)

#### Додаткова

1. Колотуха С., Мельник К. Розвиток інтернет-банкінгу в Україні: проблеми, переваги та перспективи розвитку. *Банківська справа*. №2. 2019. С. 77-86.

2. Колотуха С., Смолій Л. Ідентифікація факторів впливу на стан банківського кредитування сільськогосподарських підприємств. *Банківська справа*. №2(152). 2020. С.103-114.

3. Колотуха С.М., Мельник К.М., Бондаренко Н.В., Переполка В.Ю. Фінансово-кредитне забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектору України. *Polish journal of science*. №36 (2021) VOL. 2. С. 11-15.

4. Колотуха С.М., Мельник К.М., Пономаренко О.В. Проблеми фінансово-кредитного забезпечення аграрного сектору економіки. *Збірник наук. праць Уманського НУС / Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань: Ред.-вид. відділ Уманського НУС 2021. Вип. 98. Ч. 2: Економічні науки. С. 123-134.*

5. Kolotukha S., Gvozdej N., Chvertko L., Korniienko T. Aspects of Increasing the Level of Financial Support of Agricultural Enterprises. Proceedings of the 35th International Business Information Management Association Conference (IBIMA) 1-2 April 2020. Seville, Spain. P. 18217-18228

6. Непочатенко О., Колотуха С., Мельник К. Стратегія розвитку банківського кредитування аграрних підприємств. *Банківська справа*. 2021. №1(153). С.37-49.

7. Прокопчук О., Колотуха С. Видова сукупність страхових продуктів на агростраховому ринку України. *Банківська справа 2021. №1(153). С.85-102.*

8. Ринок фінансових послуг: навч. посібник / Арутюнян С.С., Іоргачова М.І. Харків.: «Діса плюс», 2020. 312с.

9. Сич Є М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури. 2019. 428 с.

#### ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень. URL: <https://www.ibser.org.ua>.

2. Інституційний репозитарій Уманського НУС. URL: <http://lib.udau.edu.ua/community-list>.

3. Інтернет-ресурс Асоціації українських банків. URL: [www.aub.com.ua](http://www.aub.com.ua)
4. Інтернет-ресурс позабіржової фондової торгової системи. URL: [www.pfts.kiev.ua](http://www.pfts.kiev.ua).
5. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/en/Home>
6. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
7. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Асоціації українських банків. URL : [www.aub.com.ua](http://www.aub.com.ua).
9. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
10. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control>
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL : <http://www.minfin.gov.ua>.
12. Офіційний сайт Національного банку України. URL : <http://nbu.gov.ua>.
13. Офіційний сайт Української національної іпотечної асоціації. URL: <http://www.unia.com.ua>.
14. Статистика. URL: [http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art\\_id=65162](http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=65162)